

Iestāde: Finanšu ministrija Struktūrvienība: Eiropas Savienības fondu sistēmas vadības departaments		Dokumenta nosaukums: <i>Vadlīnijas Ministru kabineta noteikumu par specifiskā atbalsta mērķa īstenošanu izstrādei Eiropas Savienības fondu 2021.—2027. gada plānošanas periodā</i>		
Sagatavoja: Eiropas Savienības fondu tiesiskā nodrošinājuma nodaļa	Apstiprināts: Vadošās iestādes vadītājs A.Eberhards	Variants: 1	Datums: 30.05.2023	Lappuses: 20

Nr. 1.4.

Vadlīnijas Ministru kabineta noteikumu par specifiskā atbalsta mērķa īstenošanu izstrādei Eiropas Savienības fondu 2021.—2027. gada plānošanas periodā

Saturs

Ievads	3
I. MK noteikumu nosaukums	4
II. Vispārīgie jautājumi.....	4
III. Prasības projekta iesnieguma iesniedzējam, finansējuma saņēmējam un projekta sadarbības partnerim (ja attiecināms).....	9
IV. Atbalstāmās darbības un izmaksas.....	12
V. Projekta īstenošanas nosacījumi	14
VI. Ar komercdarbības atbalsta saņemšanu saistītie nosacījumi (ja attiecināms)	18

Ievads

1. Vadlīnijas izstrādātas, lai atbildīgajām iestādēm (turpmāk – AI) noteiktu vienotus kopīgos principus attiecībā uz Ministru kabineta (turpmāk – MK) noteikumu par specifiskā atbalsta mērķa īstenošanu izstrādi Eiropas Savienības (turpmāk – ES) fondu 2021.–2027. gada plānošanas periodā (turpmāk – MK noteikumi).

2. Vadlīnijas izstrādātas, lai nodrošinātu šādos normatīvajos aktos noteikto:

2.1. Eiropas Parlamenta un Padomes 2021. gada 14. jūnija Regula (ES) 2021/1060, ar ko paredz kopīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu Plus, Kohēzijas fondu, Taisnīgas pārkārtošanās fondu un Eiropas Jūrlietu, zvejniecības un akvakultūras fondu un finanšu noteikumus attiecībā uz tiem un uz Patvēruma, migrācijas un integrācijas fondu, Iekšējās drošības fondu un Finansiāla atbalsta instrumentu robežu pārvaldībai un vīzu politikai (turpmāk – Regula 2021/1060);

2.2. Eiropas Parlamenta un Padomes 2021. gada 24. jūnija Regula (ES) 2021/1058 par Eiropas Reģionālās attīstības fondu un Kohēzijas fondu (turpmāk – Regula 2021/1058);

2.3. Eiropas Parlamenta un Padomes 2021. gada 24. jūnija Regula (ES) 2021/1057, ar ko izveido Eiropas Sociālo fondu Plus (ESF+) un atceļ Regulu (ES) Nr. 1296/2013 (turpmāk – Regula 2021/1057);

2.4. Eiropas Parlamenta un Padomes 2021. gada 24. jūnija Regula (ES) 2021/1056, ar ko izveido Taisnīgas pārkārtošanās fondu (turpmāk – Regula 2021/1056);

2.5. Eiropas Parlamenta un Padomes 2018. gada 18. jūlija Regula (ES, Euratom) 2018/1046 par finanšu noteikumiem, ko piemēro Savienības vispārējam budžetam, ar kuru groza Regulas (ES) Nr. 1296/2013, (ES) Nr. 1301/2013, (ES) Nr. 1303/2013, (ES) Nr. 1304/2013, (ES) Nr. 1309/2013, (ES) Nr. 1316/2013, (ES) Nr. 223/2014, (ES) Nr. 283/2014 un Lēmumu Nr. 541/2014/ES un atceļ Regulu (ES, Euratom) Nr. 966/2012 (turpmāk – Regula 2018/1046);

2.6. Eiropas Savienības fondu 2021.–2027. gada plānošanas perioda vadības likums (turpmāk – Likums);

2.7. MK noteikumi, kas nosaka kārtību, kādā Eiropas Savienības fondu vadībā iesaistītās institūcijas nodrošina šo fondu ieviešanu 2021.–2027. gada plānošanas periodā (turpmāk – vadības MK noteikumi);

2.8. MK 2023. gada 21. marta noteikumi Nr. 135 “Eiropas Savienības fondu projektu pārbaužu veikšanas kārtība 2021.–2027. gada plānošanas periodā”;

2.9. MK 2023. gada 25. aprīļa noteikumi Nr. 205 “Valsts budžeta līdzekļu plānošanas kārtība Eiropas Savienības fondu projektu īstenošanai un maksājumu veikšanai 2021.–2027. gada plānošanas periodā” (turpmāk – MK noteikumi Nr. 205).

3. Izstrādājot MK noteikumus, ja attiecināms, iesaista attiecīgajā jomā strādājošās biedrības un nodibinājumus. Pēc specifiskā atbalsta mērķa ieviešanas nosacījumu apstiprināšanas MK, sagatavo un sniedz informāciju par sabiedrības pārstāvju iesaisti normatīvā regulējuma izstrādē Nevalstisko organizāciju un Ministru kabineta sadarbības memoranda īstenošanas padomes sekretariātam (uz e-pastu: nvo@mk.gov.lv).¹

¹ Skat. Ministru prezidenta 2021. gada 7. septembra rezolūciju Nr. 2021-1.1.1./50-50.

I. MK noteikumu nosaukums

MK noteikumu nosaukumā norāda, vai tajos iekļautie nosacījumi attiecināmi uz Eiropas Savienības kohēzijas politikas programmas 2021.–2027. gadam (turpmāk – programma) specifisko atbalsta mērķi kopumā vai noteiktu tā pasākumu, vai tikai uz konkrētu projektu iesniegumu atlases kārtu (turpmāk – SAM)².

Gadījumos, kad specifiskā atbalsta mērķa īstenošana plānota vairākās atlases kārtās (piemēram, projektu iesniegumu atlases plānots izsludināt ar noteiktu regularitāti), var tikt izstrādāti vienoti MK noteikumi par SAM īstenošanu.

Piemērs Nr. 1

“Eiropas Savienības kohēzijas politikas programmas 2021.–2027. gadam 4.3.5. specifiskā atbalsta mērķa “Uzlabot vienlīdzīgu un savlaicīgu piekļuvi kvalitātiem, ilgtspējīgiem un izmaksu ziņā pieejamiem pakalpojumiem; pilnveidot sociālās aizsardzības sistēmas, tostarp veicināt sociālās aizsardzības pieejamību; uzlabot ilgtermiņa aprūpes pakalpojumu pieejamību, efektivitāti un izturētspēju” 4.3.5.4. pasākuma “Profesionāla un mūsdienīga sociālā darba attīstība” īstenošanas noteikumi”

Piemērs Nr. 2

“Eiropas Savienības kohēzijas politikas programmas 2021. – 2027. gadam 2.2.1. specifiskā atbalsta mērķa “Veicināt ilgtspējīgu ūdenssaimniecību” 2.2.1.1. pasākuma “Notekūdeņu un to dūņu apsaimniekošanas sistēmas attīstība piesārņojuma samazināšanai” pirmās un otrās projektu iesniegumu atlases kārtas īstenošanas noteikumi”

Piemērs Nr. 3

“Eiropas Savienības kohēzijas politikas programmas 2021.–2027. gadam 2.1.2. specifiskā atbalsta mērķa “Atjaunojamo energoresursu enerģijas veicināšana – biometāns” īstenošanas noteikumi”

II. Vispārīgie jautājumi

1. MK noteikumu deleģējumā ietver atsauci uz Likuma 19. panta 13. punktu. Ja SAM īstenošanā plānots piemērot vienkāršotās izmaksas³, ietver atsauci arī uz Likuma 19. panta 6. punktu. Ja MK noteikumos plānots regulēt jautājumu par finanšu instrumentiem, ietver atsauci uz Likuma 19. panta 14. punktu.

2. MK noteikumu 1. punktā ietver informāciju atbilstoši Likuma 19. panta 13. punktā un 6. punktā (ja attiecināms) noteiktajam deleģējumam:

Piemērs

² Piemēram, gadījumos, kad specifiskā atbalsta mērķi vai tā pasākumu īsteno vairākās atlases kārtās, kurās ir atšķirīgi nosacījumi, vai par dažādiem pasākumiem, ja plānotas atšķirīgas AI un ieviešanas nosacījumi.

³ Detalizēta informācija par vienkāršoto izmaksu piemērošanas iespējām un nosacījumiem, tai skaitā par vienkāršoto izmaksu obligātu piemērošanu darbībām vai projektiem, kas ir daļa no darbības, kuru kopējās izmaksas nepārsniedz 200 000 euro, pieejamas VI vadlīnijās Nr. 1.1. “Vadlīnijas par vienkāršoto izmaksu izmantošanas iespējām un to piemērošana Eiropas Savienības kohēzijas politikas programmas 2021.–2027. gadam ietvaros” (pieejamas: www.esfondi.lv sadaļā “Normatīvie akti un dokumenti”).

1. Noteikumi nosaka:

1.1. kārtību, kādā īsteno Eiropas Savienības kohēzijas politikas programmas 2021.–2027. gadam 4.3.2. specifiskā atbalsta mērķi “Kultūras un tūrisma lomas palielināšana ekonomiskajā attīstībā, sociālajā iekļaušanā un sociālajās inovācijās” (turpmāk – specifiskais atbalsts (pasākums/ atlases kārtā));

1.2. specifiskā atbalsta (pasākuma) mērķi;

1.3. specifiskajam atbalstam (pasākumam/ atlases kārtai) pieejamo finansējumu un nacionālā līdzfinansējuma likmi;

1.4. prasības X fonda projekta (turpmāk – projekts) iesniedzējam, finansējuma saņēmējam un projekta sadarbības partnerim (ja attiecināms);

1.5. atbalstāmo darbību, izmaksu attiecināmības nosacījumus, tostarp, ja attiecināms, komercdarbības atbalsta piešķiršanas nosacījumus;

1.6. vienkāršoto izmaksu piemērošanas nosacījumus un kārtību (ja attiecināms).

3. MK noteikumos definē SAM mērķi un mērķa grupu.

Mērķa grupa – pēc saskaņojuma ar vadošo iestādi (turpmāk – VI) mērķa grupu var nedefinēt, piemēram, ja programmā noteiktā mērķa grupa faktiski ir visi Latvijas iedzīvotāji. MK noteikumos var būt definēti gala labuma guvēji⁴, ja nav iespējams definēt mērķa grupu⁵.

Izvērtē un, ja attiecināms, MK noteikumos paredz tiesisko ietvaru, kā arī tehnisko mehānismu, kādā finansējuma saņēmējs (turpmāk – FS) var pārbaudīt mērķa grupas dalībnieka atbilstību dalībai projektā, jo īpaši attiecībā uz fizisko personu datiem, kas reģistrēti valsts informācijas sistēmās un kuri projekta īstenošanas laikā valsts informācijas sistēmās var tikt aktualizēti.⁶

4. Gadījumā, ja SAM ietvaros tiek plānots elastības finansējums, MK noteikumos un anotācijā norāda gan plānoto kopējo finansējumu, gan pieejamo kopējo finansējumu. Pieejamā finansējuma apmēru nosaka, ņemot vērā programmā noteikto elastības finansējumu attiecīgajai prioritātei un fondam tā, lai attiecīgās prioritātes un fonda pieejamais finansējums nepārsniedz programmā noteikto, ņemot vērā, ka par elastības finansējuma apjomu nevar izsludināt projektu iesniegumu atlasī līdz Eiropas Komisijas (turpmāk – EK) lēmumam par vidusposma ziņojumu par programmas ieviešanas progresu (indikātivi 2025. gadā).⁷ Gadījumā, ja SAM ietvaros nav plānots elastības finansējums, tad MK noteikumos norāda visu attiecīgajam SAM plānoto finansējumu, tas ir, šajā gadījumā plānotais finansējums ir vienāds ar pieejamo. Ja plānotais finansējums ir vienāds ar pieejamo, tad MK noteikumos vienā punktā norāda, ka plānotais un pieejamais finansējums ir XX euro.

Kopējais finansējums ietver ES fonda (Eiropas Reģionālās attīstības fonds (turpmāk – ERAF), Eiropas Sociālais fonds Plus (turpmāk – ESF+), Kohēzijas fonds (turpmāk – KF) vai Taisnīgas pārkārtošanās fonds (turpmāk – TPF)) finansējumu, nacionālo līdzfinansējumu (valsts budžeta līdzfinansējums, pašvaldības līdzfinansējums un privātais līdzfinansējums).

⁴ Ar gala labuma guvējiem saprotamas personas, kas gūst labumu no darbības, t.i., FS īstenotā projekta.

⁵ Atbilstoši Regulas 2021/1060 22. panta 3. punkta "d" apakšpunkta "iii" punktā noteiktajam katrā programmā tiek izklāstītas katra konkrētā mērķa galvenās mērķgrupas.

⁶ Skat. MK 2022. gada 13. decembra sēdes protokollēmumu (prot. Nr. 64 6. § 3. punkts).

⁷ Regulas 2021/1060 18. un 86. pants.

Piemērs normu redakcijām par plānoto un pieejamo finansējumu:

12. Pasākuma ietvaros plānotais kopējais attiecināmais finansējums ir XX euro (tai skaitā elastības finansējuma apjoms XX euro), tai skaitā ERAF/ESF+/KF/TPF finansējums XX euro (tai skaitā elastības finansējuma apjoms XX euro) un valsts budžeta līdzfinansējums/ pašvaldības līdzfinansējums/ privātais līdzfinansējums – ne mazāk kā XX euro (tai skaitā elastības finansējuma apjoms XX euro). Maksimālā ERAF/ESF+/KF/TPF finansējuma intensitāte ir 85 % no projektam plānotā kopējā attiecināmā finansējuma, nepārsniedzot izmaksu un ieguvumu analizē (ja attiecināms) aprēķināto finansējuma deficīta procentuālo apmēru, un nacionālais līdzfinansējums nav mazāks par 15 % no projektam plānotā kopējā attiecināmā finansējuma.

13. Projektu iesniegumos pasākuma īstenošanai kopējo pasākuma pieejamo finansējumu plāno ne vairāk kā XX euro apmērā, tai skaitā ERAF/ESF+/KF/TPF finansējumu – XX euro apmērā, valsts budžeta līdzfinansējumu/ pašvaldības līdzfinansējumu/ privāto līdzfinansējumu – XX euro apmērā.

14. Atbildīgā iestāde pēc Eiropas Komisijas lēmuma par vidusposma pārskatu var ierosināt no 2026. gada 1. janvāra palielināt pasākumam pieejamo kopējo finansējumu līdz šo noteikumu 12. punktā minētajam plānotajam kopējam finansējuma apmēram.

Piemērs normas redakcijai, ja nav plānots elastības finansējums:

Specifiskā atbalsta mērķa plānotais un pieejamais kopējais finansējums ir XX euro, tai skaitā ERAF/ESF+/KF/TPF finansējums XX euro, valsts budžeta līdzfinansējums XX euro, pašvaldības līdzfinansējums XX euro un privātais līdzfinansējums XX euro.

MK noteikumos ietver punktu, ka maksimālais attiecināmais ES fonda finansējuma apmērs ir x procenti no projekta kopējā attiecināmā finansējuma.

Ja attiecīgo MK noteikumu ietvaros nav plānots noteikt elastības finansējumu, tad anotācijā ietver informāciju par konkrētiem attiecīgās prioritātes un fonda SAM, kuru ietvaros tiks noteikts elastības finansējums, lai prioritātes un fonda līmenī būtu iespējams nodrošināt programmā noteikto elastības finansējuma apjomu.

MK noteikumos ietver punktu, kas nosaka AI tiesības pēc EK lēmuma par vidusposma pārskatu un tajā sniegto informāciju par programmas ieviešanas progresu ierosināt no 2026. gada 1. janvāra palielināt pieejamo finansējumu līdz MK noteikumos SAM plānotā kopējā finansējuma apmēram. Šādā gadījumā AI nepieciešams izstrādāt atbilstošus grozījumus MK noteikumos.

MK noteikumos un to anotācijā, ja attiecināms, paredz, ka projektu iesniegumu atlasī var uzsākt un līgumu vai vienošanos par projekta īstenošanu var slēgt, ievērojot attiecīgajam SAM noteikto pieejamo finansējumu, ievērojot Regulas 2021/1060 86. pantā noteikto, ka elastības finansējuma apjoms ir 50% no dalībvalstij pieejamā ES fondu finansējuma 2026. gadam un 2027. gadam. Katras prioritātes un fonda elastības finansējums ir atspoguļots programmas finanšu tabulā “Kopējās finanšu apropriācijas pa fondiem un nacionālais līdzfinansējums”.⁸

⁸ Eiropas Savienības kohēzijas politikas programmas 2021.–2027. gadam 3. sadaļas "Finanšu plāns" 24. tabula "Kopējās finanšu apropriācijas pa fondiem un nacionālais līdzfinansējums" (pieejama: www.esfondi.lv sadaļā "Normatīvie akti un dokumenti").

Lai nodrošinātu atbilstību Regulas 2021/1060 18. un 86. pantam par elastības finansējuma paredzēšanu līdz 2025. gadam, AI, izstrādājot MK noteikumus, jāievēro un jāsalāgo plānotā finansējuma un projektu apmēri, kā arī to ieviešanas laika grafiks, lai SAM ietvaros kopumā netiek pārsniegts prioritātei noteiktais elastības finansējums (tai skaitā, ja atbalstu plānots ieviest attiecīgās prioritātes SAM vienīgās projektu iesniegumu atlases kārtas ietvaros līdz 2025. gada beigām):

- AI pārziņā esoša cita SAM ietvaros;
- tā paša SAM cita pasākuma ietvaros vai sadalot plānoto SAM vairākās atlases kārtās, pēdējo kārtu paredzot īstenot pēc EK lēmuma par elastības finansējuma izmantošanas atļauju.

MK noteikumos valsts budžeta līdzfinansējumu neparedz augstāku par tādu, ar ko var nodrošināt EK lēmumā par programmas apstiprināšanu attiecīgajam programmas prioritārajam virzienam noteikto nacionālā līdzfinansējuma likmi.

Komercedarbības atbalsta projektu gadījumos finansējuma palielinājums var būt tikai MK noteikumu līmenī, nevis konkrētā projekta līmenī, izņemot atbalsta projektus, kuriem komercedarbības atbalsta regulējums to pieļauj. To projektu gadījumā, kuru ietvaros FS projekta īstenošanā deleģēts uzdevums sniegt atbalstu gala labuma guvējam, FS nav komercedarbības atbalsta saņēmējs un piešķir komercedarbības atbalstu gala labuma guvējiem, finansējuma palielinājums FS līmenī ir pieļaujams.

MK noteikumu anotācijā ietver arī informāciju par plānotā ES fonda finansējuma daļījumu pa intervences kategorijām, ievērojot programmas SAM līmenī noteiktos intervences kodus: intervences laukums, finansējuma veids, teritoriālie sasniegšanas mehānismi, ESF+ sekundārās tēmas, dzimumu līdztiesība.

5. MK noteikumos norāda sasniedzamos rādītājus atbilstoši programmā iekļautajiem rādītājiem, ievērojot, ka:

- ja nevar piemērot programmā SAM līmenī noteikto rādītāju, tad MK noteikumos nosaka atbilstošu nacionālo rādītāju, kura uzraudzību nodrošina sadarbības iestāde (turpmāk – SI);

- ja AI plāno papildus programmas iznākuma un rezultāta rādītājiem noteikt nacionālos rādītājus, tā ir atbildīga par šo rādītāju uzraudzību;

- ja AI plāno papildus tiem nacionālajiem rādītājiem, kas noteikti gadījumā, ja nevar piemērot programmā SAM līmenī noteikto rādītāju, noteikt vēl citus nacionālos rādītājus, tā ir atbildīga par šo rādītāju uzraudzību.

Līdz 2029. gada 31. decembrim sasniedzamie rādītāji un to sasniedzamās vērtības:

5.1. iznākuma rādītāji (atbilstoši programmā noteiktajiem), tai skaitā norādot to sasniedzamās vērtības līdz 2029. gadam un starpposma sasniedzamās vērtības līdz 2024. gada 31. decembrim (atbilstoši programmā noteiktajam);

5.2. rezultāta rādītāji (atbilstoši programmā noteiktajiem), tai skaitā norādot to sasniedzamās vērtības līdz 2029. gadam;⁹

5.3. nacionālie rādītāji.

⁹ MK noteikumos var tikt noteiktas starpposma vērtības arī rezultāta rādītājiem, bet minētā prasība nav obligāta.

MK noteikumos norāda rādītājus tā, lai SAM līmenī būtu iespējams nodrošināt programmā noteikto rādītāju sasniedzamās vērtības sasniegšanu.¹⁰

6. MK noteikumos norāda plānoto projektu iesniegumu **atlases veidu** – ierobežotu projektu iesniegumu atlasī vai atklātu projektu iesniegumu atlasī (izņemot tos MK noteikumos, kas attiecas uz finanšu instrumentu īstenošanas kārtību).

Piemērs

5. Specifisko atbalstu īsteno ierobežotas projekta iesnieguma atlases veidā.

7. MK noteikumos norāda plānoto **atbalsta veidu** (grantu atbalsts, finanšu instrumentu atbalsts, kombinēto finanšu instrumentu atbalsts. Gadījumā, ja FS projekta īstenošanā deleģēts uzdevums sniegt nefinanšu atbalstu gala labuma guvējam, MK noteikumos norāda nefinanšu atbalstu gala labuma guvējiem).

8. MK noteikumos norāda par SAM īstenošanu **atbildīgo iestādi**.

Piemērs

6. Specifiskā atbalsta ietvaros atbildīgās iestādes funkcijas pilda Tieslietu ministrija (turpmāk – atbildīgā iestāde).

MK noteikumu anotācijā var informatīvi norādīt informāciju par sadarbību ar tiešās pārvaldes iestādēm atbilstoši Likuma 9. panta trešajai daļai (ja attiecināms). Ja nepieciešams, iekļauj informāciju par iespēju uzraudzības procesā piesaistīt tiešās pārvaldes iestādes, kuru darbības joma saistīta ar plānošanas dokumentos minētajām nozarēm (piemēram, Latvijas Investīciju un attīstības aģentūru, Valsts izglītības attīstības aģentūru u.c.). Šādas sadarbības mērķis ir projekta rezultātu kvalitātes novērtēšana atbilstoši nozares specifikai. Lai to nodrošinātu, minētās institūcijas sniedz SI atzinumus par projektu rezultātu kvalitāti MK noteikumos noteiktajā kārtībā.

9. MK noteikumos paredz veikt izmaksu un ieguvumu analīzi (ja attiecināms)¹¹. Attiecināms, ja:

- tiek plānots komercdarbības atbalsts, un izmaksu un ieguvumu analīze ir nepieciešama finanšu iztrūkuma noteikšanai (atbilstoši piemērojamajam komercdarbības atbalsta regulējumam);
- netiek plānots komercdarbības atbalsts, bet tiek plānoti neto ienākumi, un to aprēķināšanai MK noteikumos paredz diskontēto neto ienākumu aprēķināšanas metodi;
- citos gadījumos atbilstoši SAM specifikai, piemēram, ja projekta iesniegumu atlases kritēriji izmaksu un ieguvumu analīzi paredz kā obligātu nosacījumu.

¹⁰ Gadījumā, ja informācijas uzkrāšana par rādītāju tiks nodrošināta ārpus KPVIS, MK noteikumos to ir jādefinē kā papildus uzkrājamo informāciju, nevis kā nacionālo rādītāju.

¹¹ Vadības MK noteikumu 45. punkts.

III. Prasības projekta iesnieguma iesniedzējam, finansējuma saņēmējam un projekta sadarbības partnerim (ja attiecināms)

10. Atkarībā no SAM veida un specifikas MK noteikumos norāda prasības projekta iesniedzējam un projekta sadarbības partnerim (turpmāk – sadarbības partneris), kuras tiek vērtētas atbilstoši projektu iesniegumu vērtēšanas kritērijiem, lai pārlicinātos par projekta iesniedzēja/ sadarbības partnera atbilstību tam izvirzītajām prasībām, un iekļautā informācija projekta iesniegumā ļauj gūt priekšstatu par iespējām īstenot projektu atbilstoši MK noteikumos noteiktajam. Šajā sadaļā iekļaujama informācija par nosacījumiem, kurus jāizpilda projekta iesniedzējam un sadarbības partnerim (ja tāds ir plānots), lai projektu iesniegumu vērtēšanas laikā būtu iespējams novērtēt to atbilstību vienotajiem projektu iesniegumu vērtēšanas kritērijiem un vienotajiem izvēles projektu iesniegumu vērtēšanas kritērijiem, piemēram:

- sadarbības partneris atbilst MK noteikumos noteiktajām prasībām;
- projekta iesniegumā ir definētas sadarbības partnera tiesības un pienākumi projekta īstenošanā (attiecināms, ja projektu plānots īstenot sadarbībā ar sadarbības partneri).

Atkarībā no SAM veida un specifikas jāizvērtē biedrību un nodibinājumu, kas darbojas sabiedriskajam labumam, iesaiste SAM īstenošanā un, ja iespējams, biedrības un nodibinājumi jānosaka kā projekta iesniedzēji, sadarbības partneri vai pakalpojumu sniedzēji. Iesaistot biedrības un nodibinājumus SAM īstenošanā, jāizstrādā tāds finansējuma piešķiršanas un administrēšanas mehānisms, kas minētajiem subjektiem nerada nesamērīgu administratīvo slogu un naudas plūsmas problēmas. Šajā gadījumā jāņem vērā gan biedrību un nodibinājumu darbības specifika, gan arī Publisko iepirkumu likuma, komercdarbības atbalsta un citu normatīvo aktu nosacījumi.

11. Ja projektā paredzēts arī sadarbības partneris, MK noteikumos norāda FS un sadarbības partnera sadarbības pamatprincipus, pienākumus un tiesības, mērķu un rādītāju savstarpējo sasniegšanas dalījumu (ja attiecināms). Nepieciešams skaidri norādīt sadarbības partnera veicamās darbības un resursus, ar kādiem tas iesaistās projektā. Ja tiek slēgts sadarbības līgums, MK noteikumos ir jāatrunā tā galvenie aspekti (atbildība, funkcijas utt.) Izpildot iepriekš šajā punktā minētās prasības, MK noteikumos nedublē vadības MK noteikumu regulējumu, tostarp to 6. punktā ietvertos nosacījumus par sadarbības līgumā iekļaujamo informāciju. Papildus skatīt šo vadlīniju 37. punktu.

12. MK noteikumos norāda skaidru atbildības sadalījumu starp AI, SI un atbalsta sniedzēju to projektu gadījumā, kuru ietvaros FS projekta īstenošanā deleģēts uzdevums sniegt atbalstu gala labuma guvējam.

13. MK noteikumos kā projekta iesniedzējs un FS tiek norādīts subjekts, kas reāli pildīs FS funkcijas. Gadījumos, kad projekta iesniedzējs un FS ir atšķirīgi subjekti, MK noteikumos kā FS norāda subjektu, kas reāli pildīs FS funkcijas.

14. Ja projektam ir izvirzīta augstas gatavības stadijas prasība, MK noteikumos iekļauj prasību par projekta iesniedzēja pienākumu aizpildīt Centrālās finanšu un līgumu aģentūras tīmekļa vietnē pieejamo publisko iepirkumu dokumentācijas atbilstības pārbaudes

lapu, kā arī iepirkuma norises atbilstības pārbaudes lapu¹² (ja uz projekta iesnieguma iesniegšanas brīdī ir pieņemts lēmums par iepirkuma rezultātiem), un kā informatīvus dokumentus iesniegt tās SI kopā ar projekta iesniegumu. Ņemot vērā, ka iesniegtajās iepirkumu atbilstības pārbaudes lapās norādītajai informācijai ir pašapliecinājuma raksturs un to saturiskā atbilstība faktiskajai situācijai netiek pārbaudīta projektu iesniegumu atlases laikā, MK noteikumos iekļauj norādi, ka iepirkumu atbilstības pārbaudes lapu iesniegšana neizslēdz veiktā iepirkuma pārbaudi un neatbilstību konstatējumus pēc līguma vai vienošanās par projekta īstenošanu noslēgšanas.

15. MK noteikumos iekļauj prasības FS horizontālo principu (turpmāk – HP) “Vienlīdzība, iekļaušana, nediskriminācija un pamattiesību ievērošana”¹³, “Klimatdrošināšana”¹⁴, “Energoefektivitāte pirmajā vietā”¹⁵ un “Nenodarīt būtisku kaitējumu”¹⁶ piemērošanai.

Tiešas ietekmes uz HP “Vienlīdzība, iekļaušana, nediskriminācija un pamattiesību ievērošana” gadījumā MK noteikumos iekļauj vismaz divus minētā HP rādītājus, netiešas ietekmes gadījumā – vismaz vienu rādītāju. Rādītājiem nenosaka sasniedzamās vērtības, bet pienākumu uzkrāt un ziņot aktuālās vērtības.¹⁷

Informāciju par HP ietekmi un plānoto uzraudzību jāiekļauj MK noteikumu anotācijas 8.2. sadaļā “Cita informācija”. Katra HP ietekme tiek norādīta anotācijā arī gadījumos, kad nav ietekmes uz kādu no HP, informācijas izsekojamības nolūkos.

16. MK noteikumos iekļauj veicamās darbības, nosacījumus FS, kas identificēti HP “Nenodarīt būtisku kaitējumu” novērtējumā (ja attiecināms), lai nodrošinātu, ka tiek novērsta vai mazināta SAM ietvaros atbalstāmo darbību ietekme uz vidi.

17. MK noteikumos norāda konkrētas darbības, nosacījumus, kas FS ir jāveic un jāievēro, lai nodrošinātu HP “Klimatdrošināšana”, “Energoefektivitāte pirmajā vietā” un “Nenodarīt būtisku kaitējumu” ievērošanu.

¹² Dokumentācijas atbilstības pārbaudes lapa un iepirkuma norises atbilstības pārbaudes lapa ir aizpildāma publiskiem iepirkumiem, kuru līgumcena sasniedz robežu, no kuras iepirkums ir jāveic saskaņā ar Publisko iepirkumu likumu vai Sabiedrisko pakalpojumu sniedzēju iepirkumu likumu, vai Iepirkumu uzraudzības biroja vadlīnijām „Iepirkumu vadlīnijas sabiedrisko pakalpojumu sniedzējiem” un kuriem minētais iepirkumu regulējošo normatīvo aktu vai vadlīniju regulējums ir piemērots.

¹³ Skat. Labklājības ministrijas izstrādātās vadlīnijas “Horizontālais princips “Vienlīdzība, iekļaušana, nediskriminācija un pamattiesību ievērošana” – vadlīnijas īstenošanai un uzraudzībai (2021-2027)”. Vadlīnijas pieejamas: <https://www.lm.gov.lv/lv/vadlinijas-horizontala-principa-vienlidziba-ieklausana-nediskriminacija-un-pamattiesibu-ieverosana-istenosana-un-uzraudzibai-2021-2027>.

¹⁴ Skat. Klimata un enerģētikas ministrijas izstrādes stadijā esošās vadlīnijas “Vadlīnijas horizontālā principa “Klimatdrošināšana” ieviešanai un uzraudzībai (2021-2027)”

¹⁵ Skat. Ekonomikas ministrijas izstrādātā Latvijas Nacionālajā enerģētikas un klimata plāna 2021.–2030. gadam 4. pielikuma horizontālo pasākumu H. 1 attiecībā uz horizontālo principu “Energoefektivitāte pirmajā vietā”.

¹⁶ Par HP “Nenodarīt būtisku kaitējumu” koordināciju (ieviešanas uzraudzību) ieguldījuma ietvaros ir atbildīgas visas AI (Regulas 2021/1060 9. panta 4. punkts) par savas atbildības specifiskajiem atbalsta mērķiem.

¹⁷ HP “Vienlīdzība, iekļaušana, nediskriminācija un pamattiesību ievērošana” rādītāji noteikti vadlīniju “Horizontālais princips “Vienlīdzība, iekļaušana, nediskriminācija un pamattiesību ievērošana” - vadlīnijas īstenošanai un uzraudzībai (2021-2027)” 4. pielikumā. Vadlīnijas pieejamas: <https://www.lm.gov.lv/lv/vadlinijas-horizontala-principa-vienlidziba-ieklausana-nediskriminacija-un-pamattiesibu-ieverosana-istenosana-un-uzraudzibai-2021-2027>.

18. Ja MK noteikumi paredz tāda pasākuma vai projekta īstenošanu, kas norādīts programmas sadaļā “Plānoto stratēģiski svarīgo darbību saraksts un to plānotais laika grafiks”, MK noteikumos nepieciešams identificēt konkrētus stratēģiskas nozīmes projektus (ja attiecināms) vai norādīt, kā tie tiks identificēti līdz attiecīgās projektu iesniegumu atlases uzsākšanai, vienlaikus norādot dokumentu, kurā tie tiks identificēti. MK noteikumos paredz pienākumu FS stratēģiski svarīga projekta gadījumā projekta komunikāciju nodrošināt saskaņā ar vadlīnijām “ES fondu 2021.–2027. gada plānošanas perioda un Atveseļošanas fonda komunikācijas un dizaina vadlīnijas” (pieejamas: www.esfondi.lv sadaļā “Normatīvie akti un dokumenti”) (atsauci uz vadlīnijām ietverot tikai anotācijā), kas nosaka:

18.1. projekta īstenošajam nepieciešams izstrādāt stratēģiski svarīgā projekta komunikācijas plānu, kas paredz nodrošināt vismaz viena plašāka mēroga publicitātes pasākumu mediju intereses un sabiedrības uzmanības piesaistīšanai (piemēram, projekta atklāšanas, vidusposma vai noslēguma fāzē). Stratēģiski svarīgā projekta komunikācijas plāns projekta īstenošajam ir jāiesniedz informācijai arī atbildīgajai nozares ministrijai;

18.2. visās stratēģiski svarīgā projekta komunikācijas aktivitātēs (īpaši, plašāka mēroga publicitātes pasākumi, preses relīzes) projekta īstenošajam ir jānodrošina cieša sadarbība ar atbildīgo nozares iestādi un EK pārstāvniecību Latvijā.

19. AI, ņemot vērā plānoto investīciju jomu un tvērumu izglītības, sociālajā un veselības aprūpes infrastruktūrā, izstrādājot MK noteikumus, paredz nosacījumus/ prasības (ja attiecināms), lai nodrošinātu atbilstību Apvienoto Nāciju organizācijas Konvencijas par personu ar invaliditāti tiesībām prasībām, tostarp 4. un 5. panta vispārīgajam komentāram un Konvencijas par personu ar invaliditāti tiesībām komitejas noslēguma apsvērumiem,¹⁸ pienācīgi ievērojot tādus principus kā personu ar invaliditāti vienlīdzīgu iespēju princips visās dzīves jomās, personai piemītošās cieņas, personīgās patstāvības un neatkarības, tai skaitā personīgās izvēles brīvības un personas neatkarības ievērošanas, diskriminācijas aizlieguma princips, piekļūstamības princips, līdzdalības princips, iekļaušanas princips, izpratnes veicināšanas princips, kā arī notiekošo deninstitucionalizācijas procesu.¹⁹ Veicot minētās investīcijas, nepieciešams nodrošināt atbilstību nacionālajai nozares politikai un ES politikai un tiesiskajam regulējumam, lai nodrošinātu atbilstību cilvēktiesību prasībām, proti, Eiropas Savienības Pamattiesību hartai, Eiropas sociālo tiesību pīlāram²⁰ un Stratēģijai par personu ar invaliditāti tiesībām 2021.–2030. gadam,²¹ Eiropas aprūpes stratēģijai²² un Izglītības attīstības pamatnostādņem 2021.–2027. gadam,²³ Sociālo pakalpojumu pilnveidošanas un attīstības plānam 2022.–2024. gadam²⁴ un Sociālās aizsardzības un darba tirgus politikas pamatnostādņem 2021.–2027. gadam.²⁵ Veicot minētās investīcijas, nevar tikt veicināta nelabvēlīgākā situācijā esošu grupu segregācija/ izolācija, piemēram, personu ar invaliditāti un migrantu izcelsmes personu segregācija/ izolācija.

¹⁸ Committee on the Rights of Persons with Disabilities. Concluding observations on the initial report of Latvia. Pieejams:

<https://docstore.ohchr.org/SelfServices/FilesHandler.ashx?enc=6QkG1d%2FPPrICAqhKb7yhsiyaiCIuQzff7FUjD97cNmlMwHPw42Pi74CX9nqtWZb5qlEktwaQ2x8FfTtXJ0XRXWKqzZxg9%2Fh7C25wlyrQ7aLZXkVZEzq%2F3ekiSe2liYa>.

¹⁹ Skat. <https://www.lm.gov.lv/lv/sabiedriba-balstisti-socialie-pakalpojumi-un-deinstitucionalizacija>.

²⁰ Skat. https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/economy-works-people/jobs-growth-and-investment/european-pillar-social-rights/european-pillar-social-rights-20-principles_lv.

²¹ Pieejama: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/?uri=COM:2021:101:FIN#PP4Contents>.

²²

Skat.

<https://ec.europa.eu/social/main.jsp?langId=en&catId=89&newsId=10382&furtherNews=yes#navItem-4>.

²³ MK 2021. gada 22. jūnija rīkojums Nr. 436 “Par Izglītības attīstības pamatnostādņem 2021.–2027. gadam”.

²⁴ MK 2022. gada 30. marta rīkojums Nr. 231 “Par Sociālo pakalpojumu pilnveidošanas un attīstības plānu 2022.–2024. gadam”.

²⁵ MK 2021. gada 1. septembra rīkojums Nr. 616 “Par Sociālās aizsardzības un darba tirgus politikas pamatnostādņem 2021.–2027. gadam”.

IV. Atbalstāmās darbības un izmaksas

20. MK noteikumos ietver SAM ietvaros atbalstāmo darbību un to nosacījumu, tai skaitā visu ierobežojumu, kas attiecas uz atbalstāmajām darbībām, uzskaitījumu atbilstoši programmā noteiktajam, ja nepieciešams, detalizējot tās, un nosakot tām atbilstošas izmaksu pozīcijas.²⁶

21. MK noteikumos norāda izmaksu pozīciju veidus (tiešās attiecināmās, netiešās attiecināmās, neparedzētās izmaksas), nosacījumus par vienkāršoto izmaksu piemērošanu (ja attiecināms):

- a. Tiešās attiecināmās izmaksas. Nosacījumi izmaksu attiecināšanai, tai skaitā izmaksu apmēra ierobežojumi²⁷, termiņi, lietderība un citi. Veidojot attiecināmo izmaksu uzskaitījumu, jāievēro VI vadlīnijās Nr. 1.2. “Vadlīnijas attiecināmo izmaksu noteikšanai Eiropas Savienības kohēzijas politikas programmas 2021.-2027.gada plānošanas periodā” (turpmāk – vadlīnijas Nr. 1.2.; pieejamas: www.esfondi.lv sadaļā “Normatīvie akti un dokumenti”) noteiktais un ES un Latvijas Republikas tiesību aktos noteiktais, tai skaitā komercdarbības atbalsta regulējums. Izmaksās tiek norādītas būtiskākās izmaksu pozīcijas, kuras izriet no atbalstāmajām darbībām, un kuras pamato to ieviešanu.²⁸
- b. Netiešās attiecināmās izmaksas, piemērojot vienoto likmi (*flat rate*), un šo izmaksu procentuālais apmērs²⁹ (*nav attiecināms uz finanšu instrumentu atbalsta daļu*).
- c. Nosacījumi par vienkāršoto izmaksu piemērošanu (ja attiecināms): vienotās likmes, vienas vienības izmaksu (*unit cost*), fiksētās summas maksājuma (*lump sum*) aprēķināšanas nosacījumi vai atsauce uz attiecīgo izstrādāto metodiku (*nav attiecināms uz finanšu instrumentu atbalstu*).

Piemērojot vienkāršotās izmaksas, jāņem vērā VI vadlīnijās Nr. 1.1. “Vadlīnijas par vienkāršoto izmaksu izmantošanas iespējām un to piemērošana Eiropas Savienības kohēzijas politikas programmas 2021.–2027.gadam ietvaros”³⁰ ietvertie nosacījumi, tai skaitā par vienkāršoto izmaksu obligātu piemērošanu darbībām vai projektiem, kas ir daļa no darbības, kuru kopējās izmaksas nepārsniedz 200 000 *euro*, par vienlīdzīgas

²⁶ Atbilstoši programmā noteiktajam - atbalstāmās darbības nav pievienotās vērtības nodokļa, projekta vadības izmaksas, un tās iekļaujamas zem attiecināmo izmaksu pozīcijas.

²⁷ VI vadlīnijas Nr. 1.1. “Vadlīnijas par vienkāršoto izmaksu izmantošanas iespējām un to piemērošana Eiropas Savienības kohēzijas politikas programmas 2021.–2027.gadam ietvaros” (pieejamas: www.esfondi.lv sadaļā “Normatīvie akti un dokumenti”)

²⁸ MK 2022. gada 25. janvāra sēdes protokollēmumā (prot. Nr. 4 24. § 4. punkts) noteikts, ka nozares ministrijas specifiskā atbalsta mērķa, Eiropas Savienības fonda projekta plānošanas un īstenošanas posmā, tai skaitā veicot grozījumus specifiskā atbalsta mērķa īstenošanas kārtībā vai Eiropas Savienības fonda projektā, neplāno neattiecināmās izmaksas, tas ir, izmaksas, kas nav saskaņā ar specifiskā atbalsta mērķa īstenošanas nosacījumiem vai pārsniedz pieejamo attiecināmo finansējumu.

Papildus vēršam uzmanību, ka īpaši pamatotos gadījumos ar atsevišķu MK lēmumu var lemt par neattiecināmajām izmaksām.

²⁹ Skat. VI vadlīnijas Nr. 1.1. “Vadlīnijas par vienkāršoto izmaksu izmantošanas iespējām un to piemērošana Eiropas Savienības kohēzijas politikas programmas 2021.–2027.gadam ietvaros” (pieejamas: www.esfondi.lv sadaļā “Normatīvie akti un dokumenti”)

³⁰ Pieejamas: www.esfondi.lv sadaļā “Normatīvie akti un dokumenti”.

pieejas nodrošināšanu (piemēram, viena veida izmaksām piemērojot vienādas vienkāršotās izmaksas un to apmēru). Tāpat ir jāparedz vadošās iestādes izstrādāto horizontālo vienkāršoto izmaksu metodiku piemērošana (ja attiecināms).

Ja darbībām vai projektiem, kas ir daļa no darbības, kuru kopējās izmaksas nepārsniedz 200 000 *euro*, nepiemēro vienkāršotās izmaksas, anotācijā sniedz argumentētu pamatojumu balstoties uz Regulas 2021/1060 noteiktajiem izņēmumiem, kāpēc nav piemērotas vienkāršotās izmaksas.

Gadījumos, kad AI plāno izmantot Regulas 2021/1060 55. panta 1. punktā noteikto vienkāršoto izmaksu vienoto likmju veidu (tiešajām attiecināmajām personāla izmaksām par darbību līdz 20% no pārējām tiešajām attiecināmajām izmaksām), AI neizstrādā atsevišķu vienkāršoto izmaksu metodiku, bet nepieciešamo informāciju un pamatojumu, tai skaitā datu un aprēķinu atbilstību Regulas 2021/1060 53. panta pamatprincipiem, ietver MK noteikumu anotācijā.³¹

- d. Neparedzētās izmaksas MK noteikumos nosaka kā atsevišķu izmaksu pozīciju. Neparedzētās izmaksas ir daļa no attiecināmajām izmaksām.

Ja MK noteikumos noteiktas neparedzētās izmaksas, nosaka un anotācijā pamato to maksimālo apmēru (%), ievērojot vadlīnijās Nr. 1.2. noteikto ierobežojumu un nepieciešamību, tai skaitā nosakot darbības, kam tās var izlietot.

- e. MK noteikumos nosacījumu par pievienotās vērtības nodokļu izmaksām (attiecināmības nosacījumi ir skatāmi vadlīnijās Nr. 1.2.) ietver atsevišķā noteikumu punktā (ja attiecināms).

Piemērs Nr. 1 (attiecas uz vadlīniju Nr. 1.2. 19.1.1. punktā ietvertajiem nosacījumiem)

Pievienotās vērtības nodoklis, kas tiešā veidā saistīts ar projektu, uzskatāms par attiecināmām izmaksām saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2021. gada 24. jūnija Regulas (ES) 2021/1060, ar ko paredz kopīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu Plus, Kohēzijas fondu, Taisnīgas pārkārtošanās fondu un Eiropas Jūrlietu, zvejniecības un akvakultūras fondu un finanšu noteikumus attiecībā uz tiem un uz Patvēruma, migrācijas un integrācijas fondu, Iekšējās drošības fondu un Finansiāla atbalsta instrumentu robežu pārvaldībai un vīzu politikai (turpmāk - regula 2021/1060) 64. panta 1. punkta "c" apakšpunktā ietvertajiem nosacījumiem.

Piemērs Nr. 2 (attiecas uz vadlīniju Nr. 1.2. 19.1.2. punktā ietvertajiem nosacījumiem)

Pasākuma atbalstāmo darbību ietvaros ir attiecināms pievienotās vērtības nodoklis

³¹ MK 2023. gada 25. aprīļa sēdes protokollēmums (prot. Nr. 22 28. § 2.8. apakšpunkts).

tiešajām attiecināmajām izmaksām atbilstoši Regulas 2021/1060 64. panta 1. punkta "c" apakšpunkta nosacījumiem, ja tas nav atgūstams atbilstoši normatīvajiem aktiem nodokļu politikas jomā.

Ja MK noteikumos ir norādīti izmaksu pozīciju ierobežojumi un tie atbilst vadlīnijās Nr. 1.2. noteiktajam, vai, ja izmaksu ierobežojumi atšķiras, par tiem ir jāsniedz skaidrojums anotācijā.

22. Atbilstoši Likuma 36. pantam MK noteikumos norāda informāciju par projektā radušos izmaksu attiecināmības termiņa sākumu, ja tas nav 2021. gada 1. janvāris. Ja projekta izmaksas paredzēts attiecināt no MK noteikumu spēkā stāšanās dienas vai pirms tam, un FS ir valsts budžeta iestāde, anotācijā ir jāsniedz pamatojums un MK noteikumu projektam ir jāpievieno MK sēdes protokollēmuma projekts, kas nosaka finanšu plūsmas pirms projekta apstiprināšanas nodrošināšanas nosacījumus, kā arī AI pienākumus un atbildību gadījumos, ja pirms projekta apstiprināšanas radušās izmaksas nav attiecināmas no ES fondu līdzekļiem.

23. Izstrādājot MK noteikumus, AI var paredzēt papildu nosacījumu iekļaušanu (ja attiecināms), lai nodrošinātu, ka programmā noteiktie **ieguldījumu priekšnosacījumi** ir izpildīti visa plānošanas perioda ietvaros, lai nodrošinātu atbilstību Regulas 2021/1060 15. panta 6. punktā noteiktajam.

V. Projekta īstenošanas nosacījumi

24. MK noteikumos norāda projekta īstenošanas termiņu, kas nepārsniedz attiecināmības perioda beigu termiņu – 2029. gada 31. decembri.

25. Ja SI lēmumu par projekta īstenošanas termiņu par projekta iesnieguma apstiprināšanu, apstiprināšanu ar nosacījumu vai noraidīšanu pieņem īsākā termiņā nekā tas noteikts Likuma 28. panta pirmajā daļā, tad to nosaka MK noteikumos. Saīsināts projektu iesniegumu vērtēšanas termiņš ir atbalstāms izņēmumu gadījumos, kad saskaņā ar AI izvērtējumu un pamatojumu projektu iesniegumu vērtēšanas termiņa saīsināšana par vienu līdz diviem mēnešiem ir kritiski nepieciešama, lai nodrošinātu sekmīgu SAM ieviešanu.

26. MK noteikumos norāda SAM rezultātu/ rādītāju ilgtspējas vai uzturēšanas nodrošināšanas nosacījumus (ja attiecināms), anotācijā ietverot atbilstošu skaidrojumu, tostarp par plānoto finansējumu ilgtspējas nodrošināšanai.

27. Ja projektos tiek paredzēta rezultātu ilgtspēja, kas ir noteikta atbilstoši Regulas 2021/1060 65. pantam, tad MK noteikumos nosaka atbildīgo iestādi par tās uzraudzību. Gadījumā, ja ir piemērojami komercdarbības atbalsta noteikumi vai komercdarbības atbalstu izslēdzošie nosacījumi, kas ir jāievēro ilgāk nekā piecus gadus, MK noteikumos paredz FS pienākumu nodrošināt rezultātu ilgtspēju komercdarbības atbalsta noteikumos noteikto laika periodu.

28. MK noteikumos nosaka, ka FS uzņemas segt sadārdzinājumu, nodrošina nepārklāšanās principu ar citiem valsts un ārvalstu finanšu atbalsta instrumentiem un dubultā

finansējuma neiestāšanos, kā arī atbilstoši komercdarbības atbalsta regulējamam – atbalsta summēšanas (kumulācijas) nosacījumu ievērošanu.

MK noteikumu anotācijā norāda informāciju par sinerģiju, papildinātību ar ES un citiem atbalsta instrumentiem, piemēram, Atvēršanas un noturības mehānisma investīcijām, norādot, kā tiks nodrošināta demarkācija un dubultfinansējuma riska novēršana gadījumos, kad no dažādiem finanšu avotiem tiks atbalstītas vienas un tās pašas atbalstāmās darbības, piemēram, energoefektivitātes pasākumi vai elektrotransportlīdzekļu iegāde u.tml.

Pēc nepieciešamības kā vienu no iespējamiem uzraudzības instrumentiem paredz Finanšu ministrijas Dubultfinansējuma riska kontroles matricu (pieejama: www.esfondi.lv sadaļā “Normatīvie akti un dokumenti”), attiecīgo informāciju norādot anotācijā.

29. Ņemot vērā SAM un potenciālo FS specifiku, MK noteikumos iekļauj prasību, ka FS izstrādā nosacījumus, kā tas pārliecinās par interešu konflikta (ievērojot Regulas 2018/1046 61. pantā noteikto), krāpšanas un korupcijas risku neesamību (tai skaitā gala labuma guvēju līmenī projektos, kuros finansējuma saņēmējam deleģēts uzdevums sniegt atbalstu gala labuma guvējiem), tostarp identificē apstākļus, kuri izraisa vai var izraisīt interešu konfliktu un krāpšanas un korupcijas riskus, kas rada apdraudējumu vai kaitējumu projekta īstenošanā, nosaka veicamos pasākumus un izstrādā darbības plānu interešu konflikta un krāpšanas un korupcijas risku preventīvai novēršanai un gadījumiem, kad interešu konflikts, krāpšana vai korupcija ir atklāta.

Piemērs

Finansējuma saņēmējam ir pienākums izstrādāt kārtību, kādā tiks nodrošināta interešu konflikta neesamība, identificēti apstākļi, kuri izraisa vai var izraisīt interešu konfliktu, kas rada apdraudējumu vai kaitējumu projektu īstenošanai, noteikti veicamie pasākumi un izstrādāti darbības plāni interešu konflikta preventīvai novēršanai un gadījumiem, kad interešu konflikts ir atklāts.

30. Ņemot vērā SAM un potenciālo FS specifiku, MK noteikumos iekļauj prasību, ka FS paraksta interešu konflikta neesamības apliecinājumu.³² Minētā prasība ir obligāta projektos, kuru ietvaros FS projekta īstenošanā deleģēts uzdevums sniegt atbalstu gala labuma guvējam.

31. MK noteikumos ietver komunikācijas un vizuālās identitātes prasību nodrošināšanas nosacījumu ievērošanu atbilstoši Regulas 2021/1060 47. pantam un 50. pantam un vadības MK noteikumiem, savukārt MK noteikumu anotācijā ietver attiecīgo nosacījumu ievērošanu atbilstoši arī Eiropas Savienības fondu 2021.–2027. gada plānošanas perioda un Atvēršanas fonda komunikācijas un dizaina vadlīnijām.

³² Apliecinājumā obligāti ietver atsauci uz Regulas 2018/1046 61. pantu. Ievērojot projekta īstenošanas specifiku, apliecinājumā ietver atsauci arī uz likuma “Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā” normām un iepirkumus regulējošiem tiesību aktiem.

32. MK noteikumos ietver nosacījumu par FS pienākumu uzkrāt un uzskaitīt datus atbilstoši Regulas 2021/1057 I un II pielikumam, Regulas 2021/1056 III pielikumam vai citiem normatīvajiem aktiem un SAM specifikai, tostarp norādot konkrētus rādītājus, kas ir atbilstoši konkrētajam SAM, kā arī informāciju par HP plānoto uzraudzību (tai skaitā pienākumu FS uzkrāt datus) tiešas un netiešas (ja attiecināms) ietekmes gadījumā.³³ Minētā prasība attiecas arī uz datu uzkrāšanu par kopējiem tūlītējiem rezultāta rādītājiem (ja attiecināms) un iesniegšanu vienu reizi gadā SI.

33. MK noteikumos (ja attiecināms) nosaka datus, kas FS jāuzkrāj atkarībā no konkrētā SAM specifikas, ja nepieciešams papildus jau noteiktajiem rādītājiem, piemēram, par siltumenerģijas ietaupījumu (ja attiecināms), RIS3 monitoringam nepieciešamo informāciju (ja attiecināms), HP “Klimatdrošināšana”, “Ergoefektivitāte pirmajā vietā” un “Nenodarīt būtisku kaitējumu” ievērošanai (ja attiecināms). MK noteikumu anotācijā sniedz atbilstošu pamatojumu un mērķi attiecīgo datu uzkrāšanai.

34. MK noteikumos iekļauj prasību uzkrāt izvērtēšanas vajadzībām nepieciešamos datus (ja attiecināms).

MK noteikumu anotācijā var informatīvi norādīt līguma vai vienošanās par projekta īstenošanu SI vienpusēja uzteikuma nosacījumus, kas tiks iekļauti attiecīgajā līgumā vai vienošanās.

35. MK noteikumos norāda valsti, kurā tiek īstenots projekts.

36. Ja MK noteikumi ir attiecināmi uz infrastruktūru, tad MK noteikumos iekļauj nosacījumu par FS tiesībām uz konkrēto objektu vai īpašumu, kurā plānots veikt ieguldījumus (īpašumā, ilgtermiņa nomā vai nodibinātas apbūves tiesības, bezatlīdzības lietošanā, valdījumā, turējumā u.c.). FS tiesībām uz konkrēto objektu vai īpašumu jābūt nostiprinātām Zemesgrāmata³⁴ (ja attiecināms).³⁵ Līdztekus no Regulas 2021/1060 65. panta izriet, ka tādas izmaiņas īpašumtiesībās uz infrastruktūras elementu, kuras uzņēmumam vai publiskā sektora iestādei sniedz nepamatotas priekšrocības, nav pieļaujamas visu pēcuzraudzības periodu, kas komercdarbības atbalsta nosacījumu piemērošanas gadījumā var būt ilgāks nekā pieci gadi. Informācijas un komunikācijas tehnoloģiju ieguldījumu gadījumā MK noteikumos norāda, vai ieguldījumi plānoti publiskās pārvaldes īpašumā esošajos digitālajos risinājumos, tai skaitā pēc ieguldījumu veikšanas FS īpašumā atradīsies pirmkodī, intelektuālā īpašuma tiesības, tai skaitā risinājuma modificēšanas tiesības, lai novērstu gadījumus, kad tiek kropļota konkurence, veicot publiskus ieguldījumus kāda konkrēta komersanta īpašumā.

³³ Ņemot vērā nodrošināto Kohēzijas politikas fondu vadības informācijas sistēmas funkcionalitāti, FS par dalībniekiem, kuriem ir Latvijā piešķirts personas kods, nesniedz dalībnieku pārskatā tos datus, kurus SI saņem tiešsaistē no valsts informācijas sistēmām.

³⁴ Gadījumā, ja līgums par ilgtermiņa nomu noslēgts termiņā līdz 2017. gada 1. janvārim, tai skaitā saņemta būvatļauja, tad minētais līgums nav jāpārslēdz, tādejādi turpinot ilgtermiņa nomas attiecības. Atbilstoši Civillikuma 2015. gada 5. marta grozījumiem apbūves tiesību regulējums attiecināms uz vienošanos būvēt uz svešas zemes nedzīvojamu ēku vai inženierbūvi un piemērojams no 2017. gada 1. janvāra (skatīt Tieslietu ministrijas skaidrojumu tīmekļa vietnē: <https://www.tm.gov.lv/lv/skaidrojums-apbuves-tiesiba-un-brivpratigadalita-ipasuma-pastavesana-pec-01012017>).

³⁵ Ja minētajam nosacījumam saskaņā ar nacionālo regulējumu ir izņēmums, tas attiecīgi aprakstāms MK noteikumu anotācijā.

37. Ja SAM īstenošanā MK noteikumu ietvaros ir paredzēti sadarbības partneri, un ar tiem nav lietderīgi vai citu iemeslu dēļ nav nepieciešams slēgt sadarbības līgumu³⁶, tad līgumu neslēdz. Tas attiecināms uz atsevišķiem izņēmuma gadījumiem (kā piemēram, starptautiska partnerība, liels skaits sadarbības partneru, partneris ir padotības iestāde vai visi sadarbības nosacījumi jau ir noteikti MK noteikumos), un MK noteikumos iekļauj sadarbības regulējumu vai norāda, ka tas tiks atrunāts iekšējos normatīvajos aktos.

38. Ja ir paredzēta iespēja FS izmaksāt avansu, MK noteikumos norāda tā saņemšanas nosacījumus (kā piemēram, avansa apjoms un tā izmaksāšanas kārtība) (ja attiecināms³⁷).

39. Ja piešķirtā avansa izmantošanai nepieciešami vairāk nekā seši mēneši, atbilstoši MK noteikumiem Nr. 205³⁸ MK noteikumos norāda avansa izmantošanai paredzēto termiņu. Anotācijā iekļauj attiecīgu pamatojumu garāka termiņa noteikšanai. Ja FS ir pašvaldība, MK noteikumos ietver nosacījumu, ka FS avansa pieprasījumu sagatavo, un SI avansa pieprasījumu apstiprina, ņemot vērā nosacījumu, ka plānotā avansa apmērs, tā pamatojums atbilst spējai to izlietot saimnieciskā gada ietvaros (piemēram, sešu mēnešu laikā), kā arī, ievērojot, ka avansa un starpposma maksājumu kopsumma nepārsniedz 90 procentus no projektam piešķirtā ERAF/ESF+/KF/TPF finansējuma un valsts budžeta līdzfinansējuma kopsummas (ja attiecināms).

Paredzot avansa un starpposma maksājuma kopsummu MK noteikumu Nr. 205 18. punktā noteiktajā apjomā vai MK noteikumu Nr. 205 17. punktā noteiktajā apjomā, ja avansa un starpposma maksājumu kopsummu izmanto tai deleģētā valsts pārvaldes uzdevuma īstenošanai, MK noteikumu anotācijā ir īpaši jāpamato šāda avansa un starpposma maksājuma kopsummas apmēra nepieciešamība.³⁹

40. SAM īstenošanas ietvaros nepieciešamo iepirkumu veikšanai FS līmenī, kā arī, ja attiecināms, sadarbības partneru un gala saņēmēju līmenī, piemērojams publisko iepirkumu tiesiskais regulējums (atkarībā no konkrētā noslēdzamā līguma, tā finansēšanas avota un līgumslēdzēja juridiskā statusa attiecīgi ir piemērojams Publisko iepirkumu likums, Sabiedrisko pakalpojumu sniedzēju iepirkumu likums vai MK 2017. gada 28. februāra noteikumi Nr. 104 “Noteikumi par iepirkuma procedūru un tās piemērošanas kārtību pasūtītāja finansētiem projektiem”).

41. Ja MK noteikumos paredz publiskās infrastruktūras būvniecību, izvērtē iespēju MK noteikumos vai anotācijā norādīt, ka tiek plānots piemērot zaļo publisko iepirkumu.⁴⁰

42. Ja SAM specifika ir attiecināma uz ieguldījumiem natūrā, tad MK noteikumos nosaka šo ieguldījumu nosacījumus un veidus atbilstoši vadlīniju Nr. 1.2. 3. pielikumam “Metodika par ieguldījumiem natūrā projektu līdzfinansēšanai 2021.-2027. gada plānošanas

³⁶ Vadības MK noteikumu 5.1. apakšpunkts.

³⁷ Ja FS ir valsts pārvaldes iestādes, tām avansa maksājumi netiek plānoti, jo tām ir iespējams saņemt priekšfinansējumu, pieprasot to no valsts budžeta.

³⁸ MK noteikumu Nr. 205 26. punkts.

³⁹ Skat. MK 2023. gada 25. aprīļa sēdes protokollēmumu (prot. Nr. 22 25. § 3. punkts).

⁴⁰ Skat. Ministru kabineta 2017. gada 20. jūnija noteikumus Nr. 353 “Prasības zaļajam publiskajam iepirkumam un to piemērošanas kārtība”.

periodā” un ieguldījumu natūrā vērtības maksimālo procentuālo daļu no projekta kopējām attiecināmajām izmaksām. Ieguldījums natūrā komercdarbības atbalsta projektos, kur jānodrošina noteikts privātā finansējuma apmērs, nav iespējams.

43. Ja finansējumu SAM ietvaros piešķir atmaksājamās palīdzības veidā, MK noteikumos nosaka atmaksāšanas kārtību un atmaksājamo līdzekļu izmantošanu.

Piemērs

56. Sadarbības iestāde lēmumu par šo noteikumu 12. punktā minētā atmaksājamā finansējuma apmēru pieņem sešu mēnešu laikā pēc apstiprinātajā projekta iesniegumā noteikto iznākuma rādītāju sasniegšanas termiņa beigām.

57. Ja sadarbības iestāde ir pieņēmusi šo noteikumu 56. punktā minēto lēmumu, finansējuma saņēmējs šo noteikumu 12. punktā minēto atmaksājamo finansējumu atmaksā 12 mēnešu laikā no lēmuma spēkā stāšanās dienas saskaņā ar civiltiesisko līgumu vai vienošanos par projekta īstenošanu.

58. Ja šo noteikumu 12. punktā minēto atmaksājamo finansējumu nav iespējams atmaksāt 12 mēnešu laikā, finansējuma saņēmējs un sadarbības iestāde var vienoties par atmaksājamā finansējuma atmaksas grafiku, kas kopumā nepārsniedz 24 mēnešus no šo noteikumu 56. punktā minētā lēmuma spēkā stāšanās dienas.

44. Ja FS projekta īstenošanā deleģēts uzdevums sniegt atbalstu gala labuma guvējam, izstrādājot MK noteikumus par konkrēto SAM, nosaka, ka FS izvērtē gala labuma guvēju atbilstoši Regulas 2018/1046 136. pantā noteiktajiem izslēgšanas kritērijiem, kā rezultātā FS būtu tiesīgs noraidīt gala labuma guvēja projekta pieteikumu.⁴¹

45. Ja FS projekta īstenošanā deleģēts uzdevums sniegt atbalstu gala labuma guvējam, MK noteikumos par konkrēto SAM jāparedz atbalsta piešķiršanas strīdu risināšanas kārtība starp FS (atbalsta sniedzēju) un gala labuma guvēju. Savukārt projekta īstenošanas izpildes strīdu risināšanas kārtība jāparedz vienošanās vai līgumā par projekta īstenošanu.

Par strīdu risināšanas atbilstošākās juridiskās formas un veida noteikšanu atbildīga ir AI, ievērojot gala labuma guvēja un FS (atbalsta sniedzēja) juridisko statusu un lēmuma juridisko dabu (administratīvais akts; lēmums, kas nav administratīvais akts; lēmums civiltiesiskās attiecībās).

VI. Ar komercdarbības atbalsta saņemšanu saistītie nosacījumi (ja attiecināms)

46. Ja attiecībā uz FS, sadarbības partneri (ja projektā ir paredzēts sadarbības partneris) vai gala labuma guvēju (ja FS projekta īstenošanā deleģēts uzdevums sniegt atbalstu gala labuma guvējam) izpildās visas Komercdarbības atbalsta kontroles likuma 5. pantā minētās pazīmes, proti, tas ir uzskatāms par komercdarbības atbalsta saņēmēju attiecībā pret konkrēto plānoto aktivitāti (atbalstāmo darbību), MK noteikumos attiecīgi iekļauj arī komercdarbības atbalsta nosacījumus attiecībā uz FS, sadarbības partneri un gala labuma guvēju.

⁴¹ Atbilstoši EK sniegtajam skaidrojumaam gala labuma guvēju pārbaudes apjoms tiek noteikts un veikts pēc ES fondu regulējuma pieejas.

Gadījumos, ja atbalsta programmas sagatavotājs (AI) secina, ka atbalsts vai nu nav plānots saimnieciskās darbības veikšanai, vai attiecībā uz to neizpildās kāda no Komercedarbības atbalsta kontroles likuma 5. pantā minētajām pazīmēm, kā rezultātā pasākumā nav jāpiemēro komercedarbības atbalsta regulējums, anotācijā iekļauj šo izvērtējumu.

Gadījumā, ja FS projekta īstenošanā deleģēts uzdevums sniegt atbalstu gala labuma guvējam, MK noteikumos paredz, ka FS izstrādā metodiku, kā tas nodrošinās *de minimis* atbalsta sniegšanu (attiecināms, ja projekta iesniedzējs ir *de minimis* atbalsta sniedzējs).

47. Visi nosacījumi attiecībā uz komercedarbības atbalstu atbilstoši piemērojamiem ES un Latvijas Republikas komercedarbības atbalstu regulējošiem tiesību aktiem, tai skaitā (ja piemērojams komercedarbības atbalsta regulējums to paredz):

- 47.1. komercedarbības atbalsta piešķiršanas regulējums (ja attiecināms);
- 47.2. maksimālā atbalsta summa individuālam projektam, piemērojamās procedūras lielajiem projektiem atsevišķiem mērķiem, piemēram, reģionālais atbalsts, pētījumu atbalsts, atbalsts vides aizsardzībai;
- 47.3. piemērojamā komercedarbības atbalsta intensitāte;
- 47.4. pieļaujamā atbalsta apmērs;
- 47.5. izslēgtās nozares, neatbalstāmās darbības un specifiskie nosacījumi konkrētā mērķa ietvaros noteiktām nozarēm un darbībām;
- 47.6. atbalsta summēšana (kumulācija);
- 47.7. MVU definīcija (ja attiecināms);
- 47.8. grūtībās nonākušu uzņēmumu definīcija;
- 47.9. stimulējošās ietekmes nosacījums (ja attiecināms);
- 47.10. komercedarbības atbalsta sniedzēj institūcija;
- 47.11. nosacījums, ka atbalsts netiek sniegts saņēmējam, uz kuru attiecas līdzekļu atgūšanas rīkojums saskaņā ar iepriekšēju EK lēmumu, ar ko atbalsts tiek atzīts par nelikumīgu un nesaderīgu ar kopējo tirgu (ja attiecināms);
- 47.12. atbalsta instruments;
- 47.13. nosacījums par saimniecisku darbību nošķiršanu no nesaimnieciskām darbībām (ja attiecināms) un atbalstāmo un neatbalstāmo darbību nošķiršanu;
- 47.14. termiņš, līdz kuram var pieņemt lēmumu par atbalsta piešķiršanu;
- 47.15. brīdis, ar kuru tiek piešķirts komercedarbības atbalsts;
- 47.16. atbildības sadalījums starp atbalsta sniedzēju un FS, proti, tiesības un pienākumi, tai skaitā uzraudzības (tostarp pēcuzraudzības) nosacījumi (arī, lai pārliecinātos, ka FS piešķirtais finansējums, kas nav kvalificējams kā komercedarbības atbalsts, tiks saglabājas arī visā uzraudzības periodā);
- 47.17. ja EK lēmumā noteikti nosacījumi, kuru ieviešana ir jāuzrauga, MK noteikumos paredz pārbaudes, tai skaitā *ex-post* (ja attiecināms), nosacījumu izpildei, nosaka, kurš tās veic (nozares ministrija, AI vai SI), kā arī nosaka, vai to veikšanai tiek piesaistīti ārējie eksperti. Minētā prasība veikt pārbaudes attiecināma uz komercedarbības atbalsta sniedzējiem, nevis atbalsta saņēmējiem;
- 47.18. atbalsta publicēšanas nosacījumi;
- 47.19. dokumentu glabāšanas un uzraudzības nosacījumi;
- 47.20. norāde par darbībām vai izmaksu pozīcijām, kurās tiek sniegts komercedarbības atbalsts;
- 47.21. nosacījums par nelikumīga un nesaderīga komercedarbības atbalsta atgūšanu;
- 47.22. papildus specifiski nosacījumi, tai skaitā atkarībā no piemērojamā

komercdarbības atbalsta regulējuma (ja attiecināms).

Piezīme: Vadlīnijās Nr. 1.4. “Vadlīnijas Ministru kabineta noteikumu par specifiskā atbalsta mērķa īstenošanu izstrādei Eiropas Savienības fondu 2021.—2027. gada plānošanas periodā” ietvertie nosacījumi sakārtoti loģiskā secībā un izvietojami pēc AI ieskata, izpildot Likuma 19. panta 13. punktā un 6. punktā (ja attiecināms) noteikto deleģējumu.